

MEMO

Kennis- en Exploitatatiecentrum
Officiële Overheidspublicaties

Van	Datum
Hans Overbeek, product manager OWMS	31 maart 2017
Aan	Cc
Bureau Forum Standaardisatie	Hayo Schreijer Lucien de Moor
Onderwerp	
Evaluatie OWMS op PTOLU-lijst	

Bureau Forum Standaardisatie (BFS) heeft begin 2017 een evaluatie laten uitvoeren van verschillende open standaarden op de 'pas toe of leg uit'-lijst (PTOLU-lijst). Op de deze lijst staan de standaarden die in de informatievoorziening van de overheid toegepast moeten worden, naar oordeel van het Forum Standaardisatie. In het evaluatierapport wordt de vraag gesteld of de Overheidsbrede Webmetadata Standaard (OWMS) die door KOOP wordt beheerd, nog op de PTOLU-lijst behoort te staan.

KOOP onderbouwt op verzoek van BFS in deze notitie de positie van de OWMS standaard op de PTOLU lijst. Niet alleen is de OWMS standaard in gebruik in vrijwel alle eigen KOOP toepassingen, door de levering van collecties waarin de OWMS standaard wordt toegepast zijn ook andere overheden en derden gecommitteerd aan de standaard. De standaard wordt door opdrachtgever MinBZK actief ondersteund en doorontwikkeld. KOOP constateerde in een eigen evaluatie dat de toepasbaarheid en gebruik van de OWMS standaard een doorontwikkeling nodig heeft. Deze doorontwikkeling is vorig jaar gestart.

Met deze notitie wil KOOP het Forum Standaardisatie ten eerste op de hoogte brengen van de op handen zijnde doorontwikkeling van OWMS, die de toegevoegde waarde van de standaard aanzienlijk zal vergroten en de communicatie met de community zal verbeteren. Daarnaast zal KOOP een aantal voorbeelden van de toepassing van de OWMS standaard benoemen ter illustratie van de toegevoegde waarde.

KOOP en haar opdrachtgever MinBZK zijn van mening dat het waardevol is om OWMS op de pas-toe-of-leg-uit-lijst te vermelden. OWMS is op dit moment de enige beschikbare richtlijn voor metadata voor overheidspublicaties en overheidsinformatie op de PTOLU-lijst.

Toegevoegde waarde van OWMS: voorbeelden

Voorbeeld: Omgevingswet

De Omgevingswet van het ministerie van Infrastructuur en Milieu die vorig jaar is aangenomen gaat een grote impact hebben op wet- en regelgeving. De implementatie van de Omgevingswet gaat gepaard met standaardisatie van de technische formaten waarin officiële bekendmaking en consolidatie van alle wet- en regelgeving moet plaatsvinden, ook die buiten de scope van de Omgevingswet. De standaard die KOOP daarvoor ontwikkelt zal voor de metadata gebruik maken van

OWMS en voorschrijven welke waardelijsten worden toegepast. Hierdoor krijgen alle overheden met OWMS te maken als zij wet- en regelgeving publiceren.

Voorbeeld: Wet Gemeenschappelijke Digitale Infrastructuur (Wet GDI)

De Wet GDI regelt een aantal zaken met betrekking tot een verbeterde interoperabiliteit van de informatiesystemen van de hele overheid. OWMS is de overheidsbrede standaard die de bestuurslagen overstijgt en daarmee uitwisseling van die informatie eenvoudiger kan maken.

Voorbeeld: Dataportalen

Ook het metadata toepassingsprofiel voor het open dataportaal (data.overheid.nl) is gebaseerd op OWMS. Met name de waardelijsten zijn cruciaal voor de interoperabiliteit van data.overheid.nl met andere datacatalogi bij de overheid, zoals bijvoorbeeld CBS Statline en het Nationaal Georegister (NGR) van Geonovum.

Voorbeeld: Publicatieplatform Uitvoeringscontent (PUC)

In het nieuwe publicatieplatform voor uitvoeringsorganisaties wordt OWMS volledig ondersteund en toegepast. PUC is een overheidsbrede samenwerking tussen overheidsorganisaties om alle formele, zaakoverstijgende uitvoeringsinformatie te publiceren in samenhang met wet- en regelgeving. Het betreft alle formele informatie die in de uitvoering wordt gebruikt en die nog niet in wetten.nl of officiëlepublicaties.nl is gepubliceerd. Het betreft met name de beleidsregels, uitvoeringsaanwijzingen, handboeken en verdiepingsinformatie die in uitvoeringsorganisaties zoals UWV, Belastingdienst en SVB gebruikt wordt. Maar ook inspecties, colleges, politie en gemeenten maken gebruik van het PUC systeem. OWMS is cruciaal voor het gedeelde informatiemodel in PUC; alle uitvoeringsinformatie wordt volgens hetzelfde model met OWMS waarden gepubliceerd. Opdrachtgevers voor PUC zijn onder andere MinFin/Belastingdienst, MinBZK, MinVenJ/IND, MinSZW/SVB, MinlenM/ILT en VNG.

Doorontwikkeling OWMS

Nieuwe versie: OWMS 5.0

De laatste versie van OWMS is 4.0 en versie 3.5 wordt nog ondersteund. Versie 4.0 is van 2010. In de afgelopen zeven jaar is er veel ervaring opgedaan met versie 4.0. Voortschrijdende techniek en gebruikservaringen met versie 4.0 hebben voortschrijdend inzicht opgeleverd dat aanleiding is voor een nieuwe versie van OWMS.

Verbeterpunten

- De waardelijsten voor met name overheidsorganisaties zijn kandidaat om verplicht te stellen in standaarden voor data.overheid.nl, de Omgevingswet en als bouwsteen voor uitvoering van de wet GDI.
- Een nieuwe URI-strategie moet de huidige problemen met lange en foutgevoelige URIs oplossen.
- Geversioneerde waardelijsten, met enkel waarden die actueel zijn op een peildatum, vergroten het gebruiksgemak en de toepasbaarheid van OWMS.
- Waardebereik van de eigenschappen is nu beperkt tot enkelvoudige waarden. Er is behoefte aan samengestelde, geneste waarden, zoals bijvoorbeeld periode (begindatum – einddatum) en complexere geo-aanduidingen.

Deze verbeteringen maken een nieuwe versie van OWMS noodzakelijk. De nieuwe versie zal in samenspraak met (potentiële) gebruikers van OWMS worden opgesteld volgens de principes van BOMOS.

Direct toepasbare waardelijsten – uniformiteit in metadata

De waardelijsten van OWMS, met name de lijsten met overheidsorganisaties, zijn een krachtig middel om interoperabiliteit tussen collecties van overheidsinformatie te verbeteren. Op tal van plaatsen gaat veel energie verloren aan het omgaan met verschillen in schrijfwijze van organisatienamen en zijn er initiatieven die gebruik zullen gaan maken van OWMS. In de huidige versie (4.0) zijn de waardelijsten nog geen onderdeel van de normatieve standaard, omdat daar destijds (2010) onvoldoende grond voor was. Een aantal ontwikkelingen in de regelgeving en de uitvoering geven aanleiding om het gebruik van een aantal waardelijsten toch voor te schrijven, zoals het Forum destijds ook adviseerde.

Nieuwe beheer- en publicatieomgeving

Om de nieuwe functionaliteit van OWMS 5.0 te ondersteunen is voorzien in een nieuwe beheer- en publicatieomgeving van standaarden.overheid.nl. Deze omgeving biedt onder meer een attenderingsservice waar belangstellenden zich kunnen abonneren op wijzigingen in de OWMS waardelijsten. Met de abonnee-gegevens krijgt KOOP een beter beeld van de community die in OWMS is geïnteresseerd. We kunnen dan ook beter in contact treden met de toepassers van OWMS dan op dit moment.

KOOP publiceert OWMS als open standaard en monitort het gebruik van de standaard door anderen dan KOOP op dit moment niet. Daarom bestaat er op dit moment geen volledig beeld van de toepassing van OWMS binnen de overheid. Wel is bekend dat OWMS in ieder geval wordt toegepast op de KOOP-collecties, bij Samenwerkende Catalogi van Logius, op de collecties van Rijksoverheid.nl en die van de Tweede Kamer.

Bij de plaatsing van OWMS 4.0 op de pas-toe-of-leg-uit-lijst heeft KOOP een OWMS gebruikersraad geformeerd. Echter, gezien de stabiele toestand van de standaard was er weinig aanleiding tot discussie over de standaard en dus ook weinig deelneming. De community-website is dan ook bij gebrek aan activiteit gesloten. Ondersteuning wordt geleverd via het reguliere serviceportaal van KOOP met een ondersteunende servicedesk.

Gezien de uitbreiding van de toepassing van OWMS wordt communicatie met toepassers van de standaard de komende tijd weer belangrijker. De nieuwe mogelijkheden van de beheer- en publicatieomgeving op standaarden.overheid.nl zullen die communicatie vereenvoudigen. De nieuwe versie van OWMS en de daarmee samenhangende uitbreiding van de functionaliteit van standaarden.overheid.nl zal de OWMS waardelijsten aantrekkelijker maken voor derden.

Relatie OWMS met Schema.org

KOOP zal onderzoek doen naar het belang van Schema.org voor de vindbaarheid van online informatie door de populaire zoekmachines. Het evaluatierapport richt zich naar onze mening te eenzijdig op dit doel en het toont ook niet aan dat Schema.org op dat gebied meer toegevoegde waarde biedt dan OWMS. De vindbaarheid van de KOOP-collecties op dit moment, met toepassing van OWMS metadata en zonder schema.org, is goed.

OWMS biedt daarentegen wel toegevoegde waarde bij toepassing voor samenhang en interoperabiliteit van collecties van overheidsinformatie.